

har kunnet læse hos Hæstrup.

Spinks lille bog er mest interessant for sin skildring af mennesker og hverdagskår. Den trange start for SOEs danske afdeling illustreres billedligt som et rum med et bord og to stole, en tavs telefon og to brevbakker mærket »ind« og »ud«, begge tomme. Chefen, kommander Hollingworth, lærer vi lidt bedre at kende, når vi får at vide, at han før besættelsen var beskæftiget i den københavnske cykelbranche og blandt andet introducerede sofa-cyklen.

Mest udførligt er naturligvis hverdagsportrættet af Spink selv, den 22-årige kontorist fra Yorkshire, der i 1928 gjorde turen over Nordsøen og i de følgende år ernærede sig som sproglærer og journalist i København, fik et job ved konsulatet, da krigen brød ud, og måtte forlade landet med det britiske diplomattog i april 1940. Denne uprofessionelle baggrund for hans betroede stilling i SOE kendetegner i sig selv organisationens improviserede præg, skabt som den var på et tidspunkt, hvor modstandsbevægelser i besatte lande endnu var en påstand med ukendt indhold.

Henning Poulsen

Erik Thostrup Jacobsen: *Foden i Døren. Danmark mellem Sovjetunionen og England 1944-45*. (Odense Universitetsforlag, 1984). 136 s.

Bogens emne er de allierede stormagters holdning over for de ledende kredse i Danmark – Frihedsrådet og de samarbejdende politiske partier – da disse i krigens slutfase forhandlede om befrielsesregeringens sammensætning. Det er tidligere behandlet af Jørgen Hæstrup og Mary Dau, og bogen rummer ingen epokegørende nyheder.

Den britiske holdning er uddybet og dokumenteret gennem studier i Foreign Offices arkiv. De bekræfter, at England stræbte mod at forlige de danske parter, og fastslår, at England opfattede den sovjetiske politik som et forsøg på at splitte dem for ensidigt at satse på Frihedsrådet. Om denne opfattelse, som forfatteren har gjort til sin egen, kan stå for en tilsvarende prøve, har han ikke kunnet konstatere uden tilgang til de sovjetiske arkiver. En noget mere forsigtig konklusion havde derfor nok været på sin plads, især da det foreliggende materiale ikke entydigt peger i den retning.

Det er nok muligt, at Sovjet forestillede sig Frihedsrådet som tyngdepunkt i en »folkefrontsregering«; men selv i så fald måtte det være et problem, at Socialdemokratiet kom til at stå udenfor. Ved ensidigt at holde på Frihedsrådet ville Sovjet komme til at spænde ben for den organisatoriske enhedsfront, som DKP som andre kommunistiske partier tilstræbte gennem en sammenslutning af de to arbejderpartier. På den baggrund kan hovedkilden, Døssings udførlige referat af sin samtale med viceudenrigsminister Dekanozov 17. jan. 1945, også læses på en anden måde. Forfatteren har hæftet sig ved kritikken af den tidligere regerings politik, men burde nok have søgt at forklare, hvorfor Dekanozov så ihærdigt, om end forgæves, prøvede at få Døssing til at rehabilitere i det mindste dele af Socialdemokratiet. Der er intet til hinder for at antage, at også Sovjet foretrak et dansk kompromis, om end måske på lidt andre betingelser, end briterne forestillede sig.

Henning Poulsen